

Selmeczbányai Híradó.

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „
Egyes szám ára 10 krajczár.	

Felelős szerkesztő:

VÖRÖS FERENCZ.

Kiadók:

JOERGES AGOST ÖZV. ÉS FIA.

A lapot illető szellemi közlemény a szerkesztőre, az anyagi rész pedig a kiadókra czimzendő.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DÍJA:

100 szög 2 frt., ezentúl minden megkezdett 100 szónál 50 krral több

Magánhirdetések megállapodás szerint számítatnak.

Nyilt-ér három hasábos sorért 10 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Kéziratok nem adatk vissza.

Székhely-kérdés.

Alig néhány hónapja annak, hogy egy székhely-kérdés foglalkoztatott bennünket: a magyar turista egyület, s most ismét egy ily kérdés vár eldöntésre.

Ezuttal a „Felvidéki magy. közm. egyesület” kebelében okozott zavart egyesek ama szándéka, mely szerint az egyesület székhelye Nyitráról a fővárosba tétették át.

Örömmel és bizalommal nyilatkoztunk annak előtte a turista egylet országossá fejlesztése érdekében a főváros mellett, a midőn arról volt szó, hogy hol székeljen az egylet elnöksége, mert a turistaság érdeke első sorban azt hozza magával, hogy a nagy világnak a figyelmét vonja magára, a mozgó milliók egy részének felénk ömlését segítse elő, a mit pedig csak nagyobb szabású actio eredményezhet, olyan, a mely csak a fővárosból indulhat ki, nem pedig egy igénytelen vidéki városkából.

Amde a most felmerült kérdés más természetű; a közművelődésnek is hathatós tényezője rejlik az általános felkaroltatásban, a külső támogatásban, de első sorban azoknak egész lélekkel való hozzájárulás is szükséges, a kiknek érdekét közvetlenül kívánjuk szolgálni.

A F. M. K. E. ügye az egész magyarországi ugyan, de közvetlenül mégis csak a vidéké, melynek hozzájárulása nélkül a távoli központban a legbuzgóbb igyekezet sem vezetne kívánt célhoz.

A Kárpát-egyesület ügyei kitűnően intézhetők Budapesten is, de a F. M. K. Egyesületi alig, mert az ennek érdekében kifejtett munkának a vidék, a nép élete, nyelve, szokása, erkölcsi, és gondolkodásmódjának ismeretén kell alapulnia, falujában, viskójában, családi tűzhelyénél kell a néppel érintkezni, megismerni, hogy az eszéhez, szívéhez vezető utat megtalálhassuk, hogy a művelődés számos eszközei közül a neki legalkalmasabbakat részére kiválaszthassuk. Ezt a munkát csakis a néppel napokint érintkező, egy községben lakó egyesületi tagok végezhetik.

Már pedig, ha azt látjuk, hogy a székhelynek Nyitráról Budapestre tétele lelohasztja az ez irányú törekvést, sőt szakadást idéz elő a tíz testvéregyesület kebelében, akkor alapos okunk van a változás miatt aggodnunk, s azt állítani, hogy e változás még korai.

Egyébiránt bőven szól e kérdéshez magának az egyesületnek a választmánya:

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület nyittravármegyei választmányának Nyitrán 1892 évi június-hó 20-án tartott üléséből

Gyürky Geza dr. ügyvivő alelnök bevezeti az egyesületi elnökség 517/1892. számú átiratát, melylyel a választmány a Lőcsén tartandó közgyűlésre, különös tekintettel az alapszabályoknak ott tartandó módosítására meghívatik.

Kostenszky Géza v. tag indítványára Thüroczy Vilmos és Craus István v. tagok módosításával Gyürky Geza dr. alelnök, Thaly István és Thüroczy Károly v. tagok felszólalásai után a választmány egyhangulag a következő határozatot hozta:

A választmány a hírlapokból értesült arról, hogy az alapszabályok módosítása alkalmával az elnökség a közgyűlésnek azt is javasolni szándékozik, hogy az egyesület székhelye Nyitráról Budapestre helyeztesse át.

E terv miként az egész vármegyében, úgy ezen választmány kebelében is élénk aggodalmat keltett, nemcsak azért, mert az egy tíz éven át az egyesületre üdvösnök bizonyult, soha sehomonai kifogás alá nem esett gyakorlatnak minden nyomósabb indok nélkül való

megváltoztatását célozza, hanem azért is, mert annak megvalósulása megfosztaná Nyittravármegyét egyik legnagyobb büszkeségétől, a felvidék magyarorszási mozgalmában eddig viselt vezérszerpétől, melyre pedig magát e vármegye közönsége mindenkor méltónak mutatta.

Hiszon az egyesület itt született meg; ma is anynyi a tagja ez egyetlen megyében, mint a többi tíz törvényhatóságban együttvéve; alapítványaink nagyobb fele idevaló: a törvényhatóság is sok ezer forintot áldozott érdekében. Nyittravármegye teljes tudatával bírt a vezérszerpéből reá háramló kötelességeknek, e kötelességeket mindenkor híven, hazafiai lelkesedéssel teljesítette.

Mégis, ha székhely áthelyezése egyesületre nézve szükségessé mutatkoznék, ha abból csakugyan hasznot remélhetünk, bár nehéz szívvel, de a nagy ügy iránt tartozó odaadásból kifolyólag teljes készséggel egyeznek bele a választmány, egyeznek bele 2000 nyittramegyei tagtársunk mindenike abba, hogy az egyesület ezután máshonnan, esetleg Budapestről igazgatassék.

Nyittravármegye partikuláris érdekeit mindenkor alárendelte a valódi közérdeknek; a lokális patriotizmust sohasem engedte a hazaszeretet felett diadalmaskodni.

De a székhely áthelyezését a mily indokolatlannak, oly veszélyesnek, károsnak találjuk az egyesületre nézve.

Mert a keleti megyék csatlakozása szempontjából a székhely áthelyezése legalább is elkorázott. Hiszen a keleti megyék csatlakozásának kérdése még igen messze van a kedvező megoldástól; a folyó hó 10-én Budapesten tartott értekezlet nem volt, nem lehetett egyéb mint e kérdéssel magánteremtésű megbeszélése, melynél az érdekeltek megyék közül több egyáltalán nem volt képviselve.

TÁRCZA.

Utolsó panasz.

Eletem kietlen
Sivár pusztaság,
Rajta csak egyetlen —
Hervadó virág.

Fonnyadó levéllel
Végbucsat lehel,
Szirma szerzte-szejjel
Hulladozva el.

S én oly elhagyottan
Mint szobott madár
Lankadott le ottan
Meggzakadva már.

„Drága kis virágom!
Édes mindenem!
Üdv már e világon
Néktünk nem terem!

Jártam messze, messze —
Napról eszilazig,
Mindentütt keresve
Jó szív hol lakik?!

Jártam messze, messze
Bérezem, berkekem,
Kis fészket keresve,
Csöndest énnekem.

Kis fészket magamnak,
Harmatot neked —
S oh! holsem adnak
Mást mint fergeket.

Drága kis virágom!

Édes mindenem!

Üdv már e világon

Néktünk nem terem!

Hadd reptüljön lelkünk —

Int az égi fény!

Jobb hazára leltünk

Túl a sír ölné!

Abai Ottó.

A turistaság és annak előmozdítása fűrdőhelyeken.*

Dr. Ballagi János-tól (Miskolcz).

(Folyt. és vége).

Amig az Oertel-kurát gyakorlató betegeknek, sokszor nagyon meredekegyi utakon addig kell fölfelé menniök, míg szivdobogás és dyspnoe be nem állott: addig tüdőbetegeknél, kiknek a hegymászást mint orvosszert rendeljük, sem egyneknek, sem másinak nem szabad bekövetkezni; ehhez mérten a sétatutak, bár nagy kiterjedésben, csak szeliden emelkedjenek és bőven el legyenek látva pihenő helyekkel és padokkal, hogy a beteg leülhessen, kikertüendő az elfáradást, amit Oertel egyenesen eltilt i. a. leltéssel. Ezenföltre még az orvosnak feladata, minden beteg eröbeli állapotához mérten szabni meg a hegymászás idő- és térbeli kiterjedését. Téli vagy nyári idő, hideg, köd, eső vagy hó, tapasztalásom szerint, nem akadályozhatja betegjeinket rendes sétatujukban — mondhatom semmi káros befolyást nem gyakorolt rájuk még a nagyon hideg temperatura sem. Csak erős szél idején kell kivétel tenni.

Egyeb, részletesebb előírásokra kiterjeszkedni, úgy vélem, nagyon sok időt venne igénybe és az már nem is tartozik ide. A mondottakból úgyis eléggé ki-

tűnik, hogy arra, miszerint óvatossággal a fűrdő térfogatának (capacitásának) növelését és a sziv szándékolt erősítést elérjük, legalább is annyi, ha nem több a valószínűség, mint a terrain-kuránál. Azon különbséggel, hogy káros befolyása semmi esetre nincs.

Bizonyos korlátozások mellett tehát a hegymászás és turistáskodás tüdőbetegeknek is hasznos. A mint Csapodi barátom kissé rezerváltan magát kifejezi: „A tüdővész kisebb fokain a hegvek közt való tartózkodás és óvatossággal a turistáskodás gyógyító hatásu lehet”. (Turisták Lapja. 1890. 4. sz.) E tény ismerete nem is olyan új dolog. Annál inkább esudalkozhatunk tehát rajta, hogy gyakorlati alkalmazása Magyarországon oly kevéssé elterjedt: holott ez a razzionális, igazán természetes gyögmód hazánkban, nevezetesen pedig a hegyes vidékeken lévő fűrdőkben, azt hiszem, sikeresen volna meghonosítható, ha a kellő orvosi felügyelet és ellenőrzés megvan. Megesik ugyan igen sokszor, hogy orvos a tüdőbetegét nyaratna 5—6 hétre a Szepességre küldi: de ebben nincs sok köszönet, mert rendszerint többször mulat és szórakozik a patiens, mint a mennyi javára válnék. Ezért a zárt intézeti kezelés hasonlíthatatlanul előnyösebb, de még ilyen nagy apparátus nélkül is megkísérhető, ismétlem, szigoru orvosi felügyelet mellett. Jó e célra minden pormentes, lehetőleg egyenletes és nem túlmeleg klímájú hegyes vidék, a hol a betegnek jó karban tartott számos lejtős sétatut a hegymászást lehetővé teszi. Az utak pihenő helyekkel jól ellátva, nagyobb terjedelműek kell hogy legyenek: mert jó erőben lévő tüdőbetegek meglehetnek naponta 5—6, sőt 8—10 kilométernyi utat is, ha az emelkedés szelid vagy egész napokra kiterjedő gyalog kirándulásokban is részt vehetnek. Hány száz vagy ezer méter magasan van a hely a tenger színe fölött, az melleské. Valamely magassági régióknak vagy vidékeknek tuberkulózis ellen való mentes volta ma már ugyis túhaladott álláspon-

*) A magyar Balneológiai Egyesület évkönyvéből. Szerk.

Nem tartjuk kizártnak, sőt bizton reméljük, hogy a keleti megyék, ha meghallják, mily veszelylel feyyegtetné a székhely áthelyezése az egyesületeit, nem fogják ezen feltehetleg kötni csatlakozásukat; hiszik ezt annál inkább, mert a székhely a felmerült terv szerint nem a csatlakozásra felkért megyék valamelyikébe, hanem Budapestre helyezettékné át, úgy hogy annak a keleti megyék sem látnak semmi hasznát. Az egyesület pedig csak kárát látta; a vezetés a működési területét elszűkítendők; a közvetlenül érdekeltek folytonos közreműködése nélkül a központi vezetében résztvevők száma mind kisebbé válnék, a vidéki választmányok önkormányzati jogköre természetesen oly mérvben volna bővítendő, hogy az egyesület egysége idővel szükségképen felbomlanék.

Ily veszelylek a velünk a nemzeti nyelv és szel-lem terjesztésére szövetkezni kívánó megyék nem akarhatják kitenni egyesületünket; bizva bizunk tehát abban, hogy a kelet felé való terjeszkedés e kérdésen nem fog hajótörést szenvedni.

És midőn a székhely áthelyezést annyira veszelylesnek mondjuk: egyáltalán nem tuzunk.

Mert oly egyesülettel mely mint a miénk, hivatva van a kisdnevelésen kezdve a társadalmi életnek csaknem minden ágazatára irányítólag befolyjni; melynek feladata a magyar nyelvet a legkülönbözőbb életviszonyok között létező társadalmi rétegekben terjesztetni; mely a felvidéken minden társadalmi alakulatban fejlesztési és ápolni kívánja a nemzeti szellemet: ily egyesület csak állandoan e társadalmi körben élők, által, csak e társadalom vezetőinek folytonos közrehatása mellett vezethető sikeresen.

Már pedig ez Budapesten nem történhetik.

A vidéki tagok közül vajmi kevesen vannak azon helyzetben, hogy egy igazgató választmányi ülés kedve-veé mersse utat tehesse nek: a marmarosiak, beregiek ép oly kevéssé fognak eljámi Budapestre, mint nem járnának el Nyitraira. De az igazgató választmányi üléseken, ha Budapesten tartatnának, nem jelenhetnének meg azok sem, a kik Nyitraon mindig jelen voltak.

A legjobb esetben is tehát, az üléseket csakis a budapesti tagok látogatnának már pedig egy közml-velésit egyesületet, akármily fejlett is a vidéki választmányok önkormányzata, bürokratikus formások között a távolból, a viszonyoknak közvetlen és folytonos szemléleten alapuló ismerete nélkül eredményesen nem lehet igazgatni.

Igaz, hogy Nyitraon sem voltak az egyesületbe tartozó összes törvényhatóságok képviselvé; igaz, hogy itt is rendszeren a nyitrai és barsi vál. tagokon kívül más nem volt jelen.

De a jelenlévők az egyesület területének jelentékeny részét ismerték, azon területek pedig, melyekkel összekötéseket nem tartanak fenn, nagyjában a barsi és nyitrai megyei viszonyokkal azonos viszonyokat mutatnak fel.

s ha a magas fekvés előnyös, csakis azért az, mert a levegő ott tisztább, por és csiramentesebb. Legjobbik nézetem szerint, a közepmagasságú, erdős, zárt völgyek a minő Görbersdorf is, mely csak 560 méter magas, amilyen Felső Magyarországon vagy Erdélyben akárhány található.

Egyéb tüdőbántalmaknál még alig tettek gyógykísérleteket a rendszeres hegymászással: holott úgy hiszem, megérdemlé a fáradságot. Oertel ugyan igen sokféle bántalomnál ajánlja, természetesen a maga módszerét, többek között mindazon állapotoknál, ahol a kis vérkörben, tehát a tüdőben, vérpangás van jelen, tekintet nélkül az okokra, melyek azt előidéztek. De a miket a szívántalmakra vonatkozólag fölhoznál bátor voltam, ugyanazon aggodalmak a hasonló kortáni viszonyok miatt épen úgy fönalának itt is. Nem akárom teljesen kétségbe vonni az Oertel által előirt módon gyakorolt hegymászás hatását, sőt az a baja, miszerint nagyon is hatásos; nagyobb azonban annak a valószínűsége, hogy ártalmára lehet a betegnek. S ha ugyanazt az eredményt elérheti kevesebb drasztikus módon is, úgy, a mint azt Brehmer ajánlja, akkor legalább is fölösleges a másik után nyulniuk.

Egyet nem említ Oertel, a hol pedig speciális jó hatást van reményünk várhatni a hegymászástól, mint azt több ízben is tapasztalni alkalmam volt. Olyan esetekben t. i. midőn savós melltrübeli izádmányoknak az utolsó maradványa nem akar fölcsívódni. Rendszeren olyan esekly a folyadék-mennyiség, mely subjectív tüneteket már alig okoz s punctióra is alig érdemes: de annál makacsabb. A végleges gyógyulást ily esetekben a tüdő retractionja késlelteti, akár mert hosszú ideig tartó összenyomatás folytán ruganyosságát vesz tette, akár mert állártyák vagy összenyúvások akadályozzák rendszerét elfoglalni. Tartozkodás közepmagasságú hegyes régióban (500—800 méter) s nem

Még ugy is csak kárát látta tehát az egyesület a székhely áthelyezésnek, ha a budapesti tagok rendszeren eljárnak a vál. téslekre; de ez hiú ábránd; tudjuk más egyesületek történetéből, hogy a nagy tavolságok, az érintkezés, ritkább és talán az élet zajosabb és nehezebb volta miatt is, az effele tésleket a fővárosban igen kevesen látogatják. A dolog természetéből folyik, hogy ezen kevesek sem viseltetnek az ügy iránt akkora érdeklődéssel, nem bírnak az iránt annyi érzekkel, mint azok, a kik napról-napra magok is kizártnak a magyar nyelv érvényesítéséért; akik teljes ismeretével bírnak azon veszelyleknek, melyek az országot a nemzetiségek részéről fenyegetik.

Ily viszonyok között elkérthetetlen volna, hogy az intéző tisztviselő rövid idő múlva a közönség közvetlen közreműködése nélkül, talán helytelen értesítésekre támaszkodva, teljesen saját egyeni impresszió alapján vezetné az ügyeket; a mai szemelyi konstelláció között, ennek veszelyle nem forog ugyan fenn; de egy hosszú életre számító egyesületben ez azért még sem engedhető meg, mert az intézmények hibái ellen a személyekben keresni biztosítékokat teljesen elhibázott dolog és soha sehol jóra nem vezetett.

Minden elfogultság nélkül, pusztán a nagy nemzeti célokat szolgáló egyesület erejének biztosítása szempontjából: a választmány tehát a leghatározottabban ellenzi a székhely áthelyezését és ebből kifolyólag jelen határozatot az egyesületi elnökséghez oly kérelemmel rendeli felterjesztetni, hogy a közgyűlésnek ily értelmű javaslatot ne tegyen; egyben pedig az összes megyei választmányokkal oly megkereséssel közli azt, hogy a jelenlegi állapot fenntartása érdekében hasonlóképen állást foglaljanak.

És miután az elnökség átirata „alapszabálymódó sításokról” szól, miből tehát azt lehet következtetni, hogy az elnökség az alapszabályoknak ezen felül más irányban való módosítását is javasolni szándékozik: felkértek az elnökség arra is, hogy javaslatait kellő időben az összes vidéki választmányokkal közölni szveskedjék.

Kiadta: ifj. Krajsnik Ferencz vál. jegyző. Hitelesítették: Craus István, vál. tag. Gyürky Geyza dr., vál. alelnök. Kostenszky Géza, vál. tag.

Uj találmányok és műszaki leírások.

Közi: Bergl Sándor első budapesti szabadalmi íródjája VI. Aráry-út 30.

A kereskedelemügyi nagy. kir. miniszterelne újabb a következőké kértek szabadalmát: Gombszorító: Hermann Antal budapesti lakos. — Javítós iskola-padok: Feiwel Lipót budapesti lakos. Régi fedéllemezletének ragasztás fedéllemezrel való kettős rétegzés: Bichl János budapesti lakos. Egy darabból készült sínyagvasalás: Fack és Savely budapesti ezeg. Petroleum lámpaégo: Szirmai Jakab budapesti lakos. Uj függő lakat: Hajós Dezso és Zaesek István buda-

tálhajtott hegymászás ügyszólván az egyedüli orvossága az állapotnak, midőn is a tüdőök tágitása s fokozott mozgékonyasága ruganyosságát növeli, mint a lerakódott állártya retegok kopását s az összenyúvások szétszakadását is elősegíti.

Végül, hogy a sorozat teljes legyen, a Basedow-kórt említem még meg. Oertel szintén fölhozza, de ha jól tudom nem ő, hanem Stiller tr. volt az első, ki figyelmzettetett arra, milyen jótékony befolyással volt néhány betegre a Magas Tárában való tartózkodás és mérsékelt hegymászás. Bővebb tapasztalatokkal azonban erről nem rendelkezünk.

Esetekben és azon bajoknál, a minőket eddig föl-soroltam, a hol tehát a hegymászást valódi gyógyszer-gyanánt kívánjuk alkalmazni: ugy is kell avval bánni mint gyógyszerrel, vagyis, ha szabad e kifejezéssel élnem: adagolni kell, meghatározva, hogy hová, mennyit és mikor menjen a beteg. Oertel e tekintetben is nagyon hibázik, midőn patiensének egyszerűen kezébe nyomja a terrain térképét, s az „solche Touren olma den Arzt machen darf” és csak kezdetben tartja az orvosi ellenőrzést szükségesnek. Holott a szervi szívójai, a billentyűbántalom főmárad, a betegeket tehát egy év vagy két év mulán is ép olyan veszelylek fenyegetik, ha túlerölteti magát, mint kezdetben. Folytonos feltügyelete annál nagyobb a szükség mert ép a szívós tüdő betegök többsége csak két vételet ismer: vagy kétségbe esnek, vagy nagyon is túlbőstülük erejüket és állapotukat könnyen veszik.

Ha azonban nem kívánunk valakinél rendszeres hegymászó kúrát alkalmazásba venni, tehát nem használjuk mint különleges gyógyító módot, hanem csak mint a terápiának hygienikus segédesszközét vagy diatetikai faktort vagy egyszerűen mint szórakozató időtöltést: akkor jobban kényeire cserélhetjük a fűrdő vendéget, föltve, ha t. i. egyáltalában orvosi tanácsot kér-

pesti lakosok. Uj szerkezetű szalag dörzsfék: Ziperovszky Károly budapesti lakos. Rögön mentő fék: Palencsar Endre löseai lakos. Duple balane vetőgép: Havas Mihály budapesti gépészmérnök. Pneumatikus dolányzó készlet: Weinstock Ignác budapesti lakos. Emberök által hajtott koszi: Csányi Ferencz szabadkai lakos. Forgó eke: Kvasz Mihály csabai és Csipessy Gábor budapesti lakosok. Közi körfűrész: Takáts József győri lakos. Szenvágó eszköz: Hedviger Albert kükküllővárosi lakos. Ujra feldugható tollak. Basch Antal m. szapolnazi, Dieling Gusztáv és Wilhelm Lajos bécsi lakosok. Patkócsig csipő és szécses beeresztő fogó: Bratic József mitroviczei lakos. Kikapcsoló ml kettős vágású fűrészgép számára: Bloch Mor lipót újvári lakos. Áttörő passirozó: Készlet: Mayer Gábor és Kasanszky Dömötör újpesti lakosok. Kovácsfűvó vasból: Geng Ákos kolozsvári lakos. Gözölnek és folyadékoknak melegét közvetítő készlet: Réthy János budapesti lakos. Uj eljárás műtrágya előállításánál: Fischer Jakab budapesti lakos. Vasúti árú kocsizár: Mandl Lajos Manó zágrábi lakos. Bergerhof Ágost-féle universalis szécsavágó: Bergerhof Ágoston budapesti lakos.

Miként forrasztunk fémeket üvegre vagy porcellánra. Ezen különben igen érdekes művelet végrehajtásánál, kenjük be az üveg azon helyét, melyet fémnel akarunk összeforrasztani, kamilla olajba kevert dopraftinnal. Hogy az olajat, — mely e műveletnél semleges szerepet játszik — eltávolítsuk, hevítjük az üveget gyenge piros színig. A platin réteggel bevont üveget most vegyük kénvasas rézfűrdőbe és kössük össze az elektromos telep negatív sarkával. Az áram megindítása után meglehetően vékony rézréteg fog a platina rakodni, mely arra nagyon erősen tapad. Az ily módon kezelt üveg horgannyal vasra, rézre, bronza, platina szóval horgannyal forrasztható bármely fémnel összeforrasztható. A platin-réteg helyett ezüstöt is használhatunk, azonban az előbbi tartósabb.

Időjárást jelző óra. Tudva van, hogy a higrometer — tudományos és műszaki kísérleteknél való alkalmaztatásán kívül — mint időjárást jelző műszer is gyakran alkalmaztatik, mely ezéla az ma már különféle alakban és kivitelben kapható a kereskedelemben. Egy nagyon czélszerűt és az avatloknak használatára alkalmas legújabb higrometer szerkezetét talált fel nem régebben Rentsch nemországi kereskedelmi kertész. Ezen higrometer egy közönséges sulyokkal ellátott fali óra alakjában készült, melynek számlapja a szokásos óra beosztáson kívül még két skálát visel és pedig egyet, mely a nyári időnyere szól, az órabesztáson belül a következő megjelölésekkel: szél, „kellemes”, „változókonny”, „szép”, „eső” és „nedves” a másik skálát pedig, mely a téli évadra szól az óra beosztáson kívül: „vihár”, „tisza”, „változókonny”, „nagyon hideg”, „hó” és „lányha” megjelölésekkel. Az óra első beállításánál, valamint mindenkor ha az tisztogatás esetén vagy más alkalommal véletlenül helytelen állásba hozatunk, a mutató a tiszta időben az 1-es száma, esőzés vagy havazás alkalmával pedig a 7-es száma igazítandó. Elképp n szabályozva, a szóban forgó időjárást jelző óra a megelőző napon, tehát már

De direkte is ajánlani is lehet sokaknak. Ilyen betegök például az idült gyomorhurubban, ideges dyspepsiában szenvedők, a köszvényesek — természetesen a rohamok idejét kivéve — a neurasthenikusok s végül nagy serege a tulságos sokszellemi munkát végező, vagy ülé életmódot folytató egyéneknek. A közvetlenül az anyagserére és az ideg rendszerre gyakorolt testi befolyáson kívül nem vetendő meg a kedélyállapotot érintő jótékony alternatív sem. Az elégtelenség, mely a turistát eltölti, ha egy magasabb hegyesedésre baj nélkül, bár némi fáradsálmak után, fölért vagy egy nagyobb gyakorlatot megtett: a legjobb eszköz a rossz kedv, ingerültség és csüggedtség elűzésére.

Röviden: a turistáság megérdemlé, hogy fűrdőhelyeken gond fordítassék rá. Ha egyéb okból nem, már csak azért is ajánlatos elmozdítás, mert elvonja a betegét más, keszebbé ártatlan szórakozástól. Felre-tesekre nem szeretnék okot adni, de konstátálom kell, hogy hazai fűrdők közül irge igen sok helyen szükséges van, a közönség az ezegto mulatságokat a kellelőnél jobban kultiválja. Különösen a kártyát és a cigányt. Ismetem, nem mindenütt. De pár évvel ezelőtt megfordultam egy helyen — prospektusokban mint hidegvíz-gyógyintézet van feltüntetve — a hol a fűrdő szépségeknél adott éji zenék miatt ritkán lehetett éjfel előtt elaludni; úgy ismerősöm pedig, ki több hetet szándékozott ott tölteni, kénytelen volt haza menni már az 5-ik napon, mert minden pénzét elnyerték ferblin. Igaz, hogy ennek nagyobb hatása volt rá, mint akármilyen hideg zuhanynak. S az is köztudomásu, hogy professzionatus játékosok, kiknek telen át nem kedvzett a szerencse, a fűrdőösáson alatt szokták magukat regresszálni, egyik másik hazai gyógyfűrdőben és nem Monacóban.

A fűrdőigazgatóság vagy a fűrdőörvs tilalma sokat enyhíthet e bajon, de gyökeres segítséget ettől

Dzsina grófnő szórakozottan vette figyelembe a járókelőket. És egyszerre, mintha szeméi kápráztak volna. Vagy talán rosszul látott? . . . Oh! nem, megismerte, a járdán, alig tíz lépésnyi távolban a szántól haladt egy fiatal pár karonfogva, bizalmasan csevegve egymással. Jól látta, igen, megismerte, a férfi Gróssy Bertalan, a festső volt, de a nő? Oh a nő? A grófnő ajkaiba harapott. Bertalan észre sem vette őt, még csak nem is köszöntötte őt, kinek pedig gondolatai vele foglalkoztak szüntelen. Mit jelentsen ez?

A fiatal grófnő látja, hogy milyen bizalmasan simul a csinos nő Bertalanhoz, ki mosolygva, élénken, vidáman beszél vele. Ki lehet az a nő? . . . Ez a kérdés tolu Dzsina grófnő ajkára és nem tud reá megfelelni. Érzí, hogy a szíve összeszorul és a vére izzóvá lesz az ereiben.

— Hajts! — kiáltja a kocsisnak.

És miáltal a szánt vágatva viszik magukkal a telivér, tüzes lovak, Dzsina grófnő az alatt isszonyú változón ment keresztül. Valami sajgó kín járta át a szívet, mely megfúlással fenyegette. Areza, mely az előbb még életpirtől duzzadó volt, most halálsápadt lett. Isszonyú gyanú fogamzott meg a lelkében és miáltal szívet a vad féltékenység márdosó fájdalom hatotta át, addig fejében kegyetlen gondolatok sokasága forgott meg. Tehát Bertalan megcsalta és mást szeret! Őt csak játékszernek tekinté, kit reá szedett, miáltal arczképet készítette. Igen! megcsalta, hiszen szavaiból is kivehető, hogy alig meri reményleni, hogy merész álmait valaha teljesítse a sors.

Borzasztó fájdalom elt át a fiatal leányka azon rövid kis idő alatt, míg a szán a palotájuk előtt megállott. A szép grófkisasszonynak alig volt annyi ereje, hogy leszálljon a szánról. A lépésű a komorna segítette fel a roskadozó leánykát, ki szobájában tehetetlenül roskadt össze. Szemei elhomályosultak és jól esett ártatlan szíveeskjének a gondolat, hogy meg fog halni. Aztán elvezítette eszméletét.

A gyorsan hívott orvos a nagy mérvű lázt konstatafalta. A gróf. ki az egészről nem tudott semmit, valamint a herceg kétségbe volt esve. Az orvos nagy gondozást ajánlott és ígerte, hogy minden telhetőt el fog követni. A herceg fejedelemi jutalmat helyezett kiállításba. A gróf pedig egyre ismételte:

— Orvos úr, mentse meg gyermekemet!
(Vége köv.)

Nyilt-tér. *)

Fekete, fehér és színes selymeket méterenként 45 krtól 16 frt 65 krig sima és mintázott mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző színben szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér-és vámmentesen Henneberg G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó 1

*) E rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért sem alakjáért nem felelős a Szerk.

1391 szám.
1892.

Építési hirdetemény.

A nagyméltósága m. kir. Pénzügyministerium mult év december-hó 29-én kelt 90250 számú kegyelmes rendeletével jóvá hagyott terv és költségvetés alapján a selmezi m. kir. kohóhivatalnál egy érc raktár felépítése czéloztatván, felhivatnak a vállalkozni szándékozók, hogy ebbeli 50 kros bélyeggel és 5% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat folyó évi július-hó 30-ig a selmezi m. kir. kohóhivatalnak czimezve beadják.

Az ajánlat az összes alatt elősorolt munkálatokra vonatkozhat, vagy azok egyes részleteire, megjegyzetvén, miszerint kömüvsmunka csakis a munka kivételére anyag nélkül (1416 frt 69¹/₂ kr) az ács, (2907 frt 16¹/₂ kr), asztalos, (104 frt 50 kr), kovács, (116 frt 80 kr), la katos, (164 frt 62 kr), üveges, (4 frt 35 kr) és mázoló munka (20 frt 75 kr), pedig anyaggal együtt elvállalajandó és hogy fenti bánatpénz az ajánlat elfogadása esetében a szerződés aláírásakor 10%-ra lesz vállalkozó által kiegszítendő.

A terv és költségvetés a selmezi m. kir. kohóhivatalnál a hivatalos órák alatt betekinhető.

Selmezbányán, 1892. évi július-hó 14-én.

M. k. kohóhivatal.

381. szám.
1892.

Arverési hirdetemény.

Alóltirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy az ipolysági kir. járásbírósg 1892. évi 2249. számú végzése következtében Dr. Weisberger Miklós ügyvéd által képviselt Grünmann Arnold javára Paskus Adolf ellen 303 frt 54 kr. s jár. erejéig foganatosított kiélgitési végrehajtás után lefoglalt és 338 frt 10 krra

beesült bórmentek és bútor nemtekből álló ingóságok nyilvános árverésnek eladtnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. jbróságok 2353/1892. számú végzése folytán 303 frt. 54 kr. tökékövetés, ennek 1892. évi április-hó 23 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 50 frt 55 krrban bíróság már megállapított költségek erejéig Ipolyságon leendő eszközésére 1892. évi július-hó 28 napjának delután 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében késpénz fizetés mellett, a legfőbbt igérőnek beesaron alól is el fognak adatni.

Kelt Ipolyságon, 1892. évi július-hó 8. napján.

Bag Mór,
kir. jbrósági végrehajtó.

LE GRIFFON a legjobb szivarkapapir a legjobb szivarka hüvelyek.

Főraktár a nagyfőzsdében. 4-13

Hirdetemény.

A közeledő évad alkalmából van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására adni, hogy vaskályhákön kívül kitűnő jó minőségű hazai gyártmányú 6 német

színes cserépkályhákat

is tartok raktáron, melyeknek teljes felállítatását — úgy helyben mint vidéken is, elvállalok.

Kérem a t. cz. közönséget, hogy engem megbízásaival szereneséltetni sziveskedjék, a jutányos és pontos kivitelről előre is biztosítást nyujtok.

Csiba István,
vaskereskedő
Selmezbányán.

1-10

COGNAC-QUINT-KIVONAT.

Védjegy
a cognac-quint-kivonat számára

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognacot semmiben sem különböztetik, ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 frt o. é. Készítési utasítás ingyen mellékeltek.

Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.

Spiritusz megtakarítás

érhető el fellmulhatlan pálinkaerősítő-kivonaton által; ez az italoknak kellemes, erőteljes izet ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 3 frt 50 kr. (600-1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességeken kívül ajánlom meg valamennyi esszenciámat, rum, szilvapálinka, türkötly, fűkeserű, valamint a létező likörök, szeszes italok, cezet és borezet készítésére fellmulhatlan minőségben. Készítési utasítók ingyen mellékeltek. 2-50

— Árjegyzék ingyen. —

Egészséges gyártmányokért kezeséget vállalok.

Pollák Károly Fülöp

esszencia különlegességek gyára Prágá-ban.

— Tisztes képviselők kerestetnek. —

Helyiségváltoztatás.

Van szerencsém Igen Tisztelt vevőimmel tudatni, miszerint

— divat-üzletemet —

folyó évi július-hó 1-től kezdve a „Kneszkő“-féle házba (mostani helyiségem szomszédóságában) teszem át.

Igen tisztelt vevőim eddigi irányomban tanúsított becses bizalmát és szíves pártfogását továbbra is kérve, maradtam.

Selmezbányán, 1892-ki június-havában.

Mély tisztelettel

Schalk szül. Goldmark Jenka
divatárusnő 6-6

Csak ZACHERLINT vegyünk!

Vevő: „ a rovarport ne tessék mérve adni, mert én Zacherlnt kértem! Mindenhol ezt a különlegességet diésérik, mint a legjobb szert mindenféle rovar ellen, és azért csak olyan lepecsételt üveget viszek

el a melyre a Zacherl név rá van írva!“

Kapható:

Selmezbányán: Sommer A. János özv., Krausz V. G., Marschalko Gyula, Trauer Gyula, Sztankay Ferencz, Takáts Miklós uraknál; Béalábyán: Mendl Frigyes úrnál; Kopouán: Schlúzer F. úrnál; Ipolyságon: Domba Károly úrnál.

7-10